

ผลของค่านิยามต่ออัตราความชุกของคนพิการ

พิมพ์า ขจรธรรม*

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้เป็นการศึกษาถึงผลจากความแตกต่าง ในค่านิยามคนพิการที่มีอัตราความชุกของคนพิการ โดยใช้ข้อมูลทุติยภูมิจากการสำรวจความพิการและคุณภาพของสำนักงานสถิติแห่งชาติ พ.ศ. 2545 และครอบคลุมเฉพาะกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุตั้งแต่ 13 ปีขึ้นไป ข้อถามที่เลือกมาวิเคราะห์มีวัตถุประสงค์เพื่อหาความพิการในลักษณะต่างๆ ตามฐานความคิดหลัก 2 ด้านขององค์การอนามัยโลก คือการมองความพิการว่าเป็นความบกพร่องหรือความผิดปกติของร่างกายหรือจิตใจซึ่งตรงกับคำว่า "Impairment" และการมองความพิการในลักษณะที่เป็น ความจำกัดในสมรรถภาพหรือการทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่สำคัญในชีวิตประจำวัน ซึ่งตรงกับคำว่า "Disability"

ผลการศึกษาค้นคว้าได้แสดงให้เห็นถึงความแตกต่าง ในความชุกของคนพิการเมื่อใช้ค่านิยามที่ต่างกัน ถึง 1.4 เท่า โดยพบอัตราคนพิการร้อยละ 14.8 เมื่อใช้คำถามด้านความบกพร่อง ในขณะที่เมื่อใช้คำถามเรื่องสมรรถภาพพบอัตราคนพิการร้อยละ 20.5 ของกลุ่มตัวอย่าง ความแตกต่างที่มากที่สุดคือ คนที่มีความพิการทางสติปัญญาหรือการเรียนรู้ ซึ่งพบว่าต่างกันถึง 3.8 เท่า รองลงมาคือคนพิการทางจิตใจและพฤติกรรมซึ่งพบความแตกต่าง 2.7 เท่า

ข้อจำกัดของการศึกษานี้คือ คำถามที่ใช้เพื่อคัดกรองคนพิการทางสติปัญญาหรือการเรียนรู้ และคนพิการทางจิตใจหรือพฤติกรรมซึ่งเป็นกลุ่มคนพิการที่สังเกตได้ยากมีจำนวนเพียงอย่างละ 1 ข้อเท่านั้นซึ่งอาจมีผลต่อการคัดกรองคนเข้ากลุ่ม นอกจากนี้ขั้นตอนของการเลือกตัวอย่างซึ่งเลือกสุ่มมาจากครัวเรือนที่มีปัญหาสุขภาพจึงทำให้ไม่สามารถประมาณค่าให้เป็นข้อมูลประชากรได้

ข้อเสนอแนะสำหรับการจัดทำสถิติคนพิการในสำรวจครั้งต่อไปคือ ควรวางกรอบการสำรวจโดยใช้แนวคิดเรื่อง International Classification of Functioning, Disability and Health (ICF) ที่เสนอโดยองค์การอนามัยโลก และใช้คำถามเรื่องสมรรถภาพของร่างกายหรือจิตใจเป็นคำถามนำ ตลอดจนปรับปรุงข้อคำถามเกี่ยวกับผู้ที่มีความพิการทางจิตใจหรือพฤติกรรม และผู้ที่มีความพิการทางสติปัญญาและการเรียนรู้ และควรเพิ่มคำถามเกี่ยวกับผลจากการที่มีภาวะความพิการต่อคุณภาพชีวิต เพื่อที่จะได้นำมาประเมินถึงความต้องการจำเป็นและแนวทางในการที่รัฐควรดำเนินการเพื่อให้คนพิการมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

* ดร. พิมพ์า ขจรธรรม วิทยาลัยราชสุดา มหาวิทยาลัยมหิดล

งานวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนจากวิทยาลัยราชสุดา มหาวิทยาลัยมหิดล